

בסדרה חזרה זסיכום להדבקה במחברת

משנה

ד :

פיהבנה

ד ד - :

לצילום עבור תשב"ד

על משניות מסכת

ברכות ❁ תענית

למלמדים כיתות ב'-ג'

הציורים נלקחו באדיבות

אַרְכִּיב

תוכנת ציורים של יוני גרשטיין

להזמנות: 03-6760564

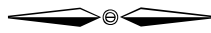
בסיעתא דשמיא - מנחה לה'

חוברת עבודות

לצילום והדבקה במחברת

מנשנה בהבנה

אשר בעזרת ה' החונן לאדם דעת ובחסדיו המרובים זיכנו לחבר
תוך כדי למוד עם תלמידים, תינוקות של בית רבן
יותר מ- 100 עבודות במסכת ברכות ותענית
לסיכום והבנת המשניות.

מתאים לכיתות ב' - ג' בתלמודי התורה.

מיועד לצילום עבור תשב"ר

להשיג חינם

זלהארות והערות

טל' 052-7614757 (תא קולי)

תנורת אמת

נוסד ע"י רבי חיים פרידלנדר זצ"ל

בני ברק

בס"ד טו אלול ה'תשנ"א

אל יחיד הנכבד צנעז ומצלי יושב דסקי שמו שליט"א

אחריהם, נאגל אל הוולד "מינה דהדנה" - טגאלאל אהדנה המנה, והמכילג
מזלזלג המצמק והמקיסה אל הדנה המנה, נני שגלמזי יסאי זמ סיכום
דווי דנאל מחז והדנה מאינך.

לא היה סיפך דיני אדווי אל כל החומי, אך נשקדלו מאמדים חודים זו
הקפאלו מאוז וקישו איכסו, דני שמעיו אל מצוה מוצלח ויזילי.

ומאחר והנך צומח אל נק אהשאי דלנצולק כינה אלופי שלק, הנני שמה
אהלינו גשעו דג ימים אל ישינו ויבאלי הקדמא אכמאלי של אחרי חודים זו,
דהילג אלמר דודק. מסו אשו משקל מוילי וקדונו זמ אהצמיז גלמיזים גלמיז.
חכמים שגלמזי עייה כמונה דקופסא.

ואלינך שיכורו מינינלך חוצה ומצנה דחודים זו אהצמיז גלמיזים הרה זמ
מחול אכמאלי כחך מצנה הריב תצמוז לך שלא תמוש הקויה מפך ומפי צולק.

החומה דידידור וקדמינה אצוסקיג זמ הציגור אש

אלוהו פנידל צב

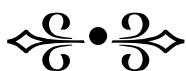
בְּחִשְׁבּוֹנֵי
בְּחִשְׁבּוֹנֵי

עֲבוּדָה

על משניות

מסכת

תענית

היכן זה כָּתוּב בַּמִּשְׁנָה?

העֵתֶק אֶת לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה.

לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה	היכן כָּתוּב בַּמִּשְׁנָה שְׁ-
	מִבְקָשִׁים מֵה' גִּשְׁמִים רַק סְמוּךְ לְהוֹרֶדֶת גִּשְׁמִים – בְּג' אוֹ בִז' בְּחִשּׁוֹן (וְלֹא בְּחֵג סְכוּת).
	בְּיוֹם טוֹב הָאֲחֵרֹן שֶׁל חֵג הַסְּכוּת, הַשִּׁי"ן שֶׁל שַׁחֲרִית לֹא מְזָכִיר "מְשִׁיב הָרוּחַ" וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם" אֲבָל הַשִּׁי"ן שֶׁל תְּפִלַּת מוֹסֵף בֵּין מְזָכִיר "מְשִׁיב הָרוּחַ"...
	בְּיוֹם טוֹב הָרֵאשׁוֹן שֶׁל חֵג פָּסַח הַשִּׁי"ן שֶׁל שַׁחֲרִית מְזָכִיר "מְשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם" אֲבָל הַשִּׁי"ן שֶׁל תְּפִלַּת מוֹסֵף לֹא מְזָכִיר "מְשִׁיב הָרוּחַ"...

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר...

מִתִּי מְזָכִירִים בְּיוֹם טוֹב שֶׁל סְכוּת וּבִיּוֹ"ט
שֶׁל פָּסַח מְשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם,
בְּתִפְלַת מוֹסֵף אוֹ בְּתִפְלַת שַׁחֲרִית שֶׁל יוֹ"ט?

בְּיוֹם טוֹב הָאֲחֵרֹן שֶׁל חֵג (סְכוּת)

בְּתִפְלַת שַׁחֲרִית	מְזָכִיר "מְשִׁיב הָרוּחַ" אוֹ לֹא?
בְּתִפְלַת מוֹסֵף	מְזָכִיר "מְשִׁיב הָרוּחַ" אוֹ לֹא?

בְּיוֹם טוֹב הָרֵאשׁוֹן שֶׁל חֵג פָּסַח

בְּתִפְלַת שַׁחֲרִית	מְזָכִיר "מְשִׁיב הָרוּחַ" אוֹ לֹא?
בְּתִפְלַת מוֹסֵף	מְזָכִיר "מְשִׁיב הָרוּחַ" אוֹ לֹא?

זֶה הַכָּלֵל: הַבְּדִלִים בְּנִסְחַת הַתְּפִלָּה בֵּין מְשִׁיב הָרוּחַ לְמוֹרִיד הַטָּל
מְשַׁתְּנִים רַק בְּתִפְלַת _____ אֲבָל בְּתִפְלַת _____ אוֹמְרִים
עֲדוּן אֶת הַנִּסָּח שֶׁל הַעוֹנָה הַקּוֹדֶמֶת.

הִגִּיעַ שְׁבַעַה עָשָׂר בְּמַרְחֶשׁוֹן וְלֹא יָרְדוּ גְשָׁמִים...

אם עברו שלושה זמנים –

ג' בחשון, ____ בחשון וב ____ בחשון, ולא ירד בהם גשם, מה יעשו?

מי מתענה? _____

כמה ימים הם מתענים? ____ ימים. אלו ימים? _____

ממתי מתחיל הצום? _____ ועד מתי? _____

אלו חמשה דברים מתר למתענים לעשות? (שאסור בצומות אחרים)

(1) _____ (2) _____ (3) _____

(4) _____ (5) _____

הִגִּיעַ רֹאשׁ חֹדֶשׁ כֶּסֶלּוֹ וְלֹא יָרְדוּ גְשָׁמִים...

אם הגיע ____ כסלו ועדין לא ירד גשם, מה יעשו?

על מי בית דין גוזרים להתענות? _____

כמה ימים הם מתענים? ____ ימים. אלו ימים? _____

ממתי מתחיל הצום? _____ ועד מתי? _____

אלו חמשה דברים מתר למתענים לעשות? (שאסור בצומות אחרים)

(1) _____ (2) _____ (3) _____

(4) _____ (5) _____

סדר התעניות

תענית פרק א' משניות ד, ה, ו.

שלב	המקרה:	מי מתענה?	כמה ימים?	באלו ימים צמים?	ממתי מתחיל הצום? בקר / ערב	מה הדין בימי הצום? (מה מתיר ומה אסור לעשות)
א' משנה ד'	הגיע י"ז בחדשון ולא ירדו גשמים	_____	_____	____ ' ____	_____	_____
ב' משנה ה'	הגיע ר"ח בסלו ולא ירדו גשמים	_____	_____	____ ' ____	_____	_____
ג' משנה ו'	עברו ג' התעניות של צבור בר"ח בסלו ולא נענו	_____	_____	____ ' ____	_____	_____
ד' משנה ו'	עברו ו' התעניות של צבור ועד עכשו לא נענו	_____	_____	____ ' ____ ____ ' ____ _____	_____	_____

סבב סדר התעניות

~~ תענית פרק א' משניות ד, ה, ו, ז. ~~

מהו הזמן הראשון שאם לא ירדו בו גשמים מתחילים לצום? _____
 מי הם שצמים בתענית זו? _____
 כמה ימים? _____ אלו ימים בשבוע? _____
 מתי מתחיל הצום? (מהלילה או מהבקר) _____
 האם אסור להם חמשת הענויים? _____

מהו הזמן השני שאם לא ירדו בו גשמים צמים? _____
 מי הם שצמים בתענית זו? _____
 כמה ימים? _____ אלו ימים בשבוע? _____
 מתי מתחיל הצום? (מהלילה או מהבקר) _____
 האם אסור להם חמשת הענויים? _____
לסבב: מה השנוי היחיד בין ג' התעניות הראשונות לג' התעניות השניות? _____

מהו הזמן השלישי שאם לא ירדו בו גשמים צמים? _____
 מי הם שצמים בתענית זו? _____
 כמה ימים? _____ אלו ימים בשבוע? _____
 מתי מתחיל הצום? (מהלילה או מהבקר) _____
 האם אסור להם חמשת הענויים? _____
 מה עוד עליהם לעשות? _____
לסבב: מהם שלושת השינוים בין ג' התעניות הקודמות לג' תעניות אלו (שבזמן השלישי)? (1) _____
 (2) _____
 (3) _____

מהו הזמן הרביעי שאם לא ירדו בו גשמים צמים? _____
 מי הם שצמים בתענית זו? _____
 כמה ימים? _____ אלו ימים בשבוע? _____
 מתי מתחיל הצום? (מהלילה או מהבקר) _____
 האם אסור להם חמשת הענויים? _____
 מה עוד עליהם לעשות (מה שלא עשו בג' הצומות הקודמים)? (1) _____
 (2) _____
לסבב: מהם שלושת השינוים בין ג' התעניות הקודמות לז' תעניות אלו? (1) _____
 (2) _____
 (3) _____

עצירת פרק א' משנה ג' גזר, הדבק והשלים ממחסן המלים.

"עברו אלו (י"ג התעניות) ולא נענו ממעטין ב-"

ממעטין ב-	הדבק את הפרוש:	באלו אופנים מתר לעשותם?
במשא ובמתן		במשא ומתן לא של _____.
בבנין		בשבונה בית _____ בן.
ובנטיעה		בשנוטע עץ פרי _____.
בארוסין		בשאין לו עדין _____.
ובנשואין		בשאין לו _____ ילדים.
ובשאלת שלום בין אדם לחברו		-----

למאכל \ ילדים \ לגור \ שמחה \ עדין

(על פי הברטנורא והתפארת ישראל)

להתחתן
 (פי זה מביא שמחה).

לא לשאול לשלום חברו
 כי כאלו נגערו מה'

של שמחה – לבנות אולם
 חתנות.

של שמחה- לנטע עץ בשביל
 להצל למלך כשמטיל תחתיו.

להתאָרס = שלב אחד לפני
 החתונה.

של שמחה – לקנות צרכי
 חתונה.

סדר התעניות כיצד?

העתק מהמשנה את סדר התעניות,
והדבק את הסבה במקום המתאים.

מה סדר הדברים שעושים ב- 7 ימי התענית האחרונים?	הסבה שעושים כן: (הדבק)
1	
2	
3	

להלכיר את זכות
עקדת יצחק
שה' ירחם עלינו
ויושיענו.

כדי להחליט
בתשובה

כדי שנתבליה
ברחוקה של
ארץ.

וְאָמַר לְפָנֵיהֶם עֲשִׂימִם וְאַרְבַּע בְּרָכוֹת, שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה שְׁבָכָל יוֹם, וּמוֹסִיף עָלֵיהֶן עוֹד יֵשׁ.

וְאֵלֵינוּ יְיָ

לְפִי תִנָּא קָמָא	לְפִי רַבִּי יְהוּדָה	
		1
		2
		3
		4
		5
		6

מִלְּפָנֶיךָ מִלְּפָנֶיךָ מִלְּפָנֶיךָ
אֵלֹהֵי אַרְבָּעָה דְּבָרִים
צְרִיכִים שִׁיְהִיו בְּשִׁלְיָה צָבוּר
בְּיָדֵי שִׁיקְחוּהוּ לָהֶם לְחֵזָק?

1

2

וְלֹא יִטְעָה בְּתַפְלָה.

3

וְצָרִיד לְפָרְנֵס אוֹתָם.

4

פְּרוּשׁ א' שְׁהוּא עָנִי.

4

פְּרוּשׁ ב' _____

הַשְׁלֵם: "בְּיָדֵי שִׁיְהִיָּה _____
בְּתַפְלָה."

תענית פרק ב' משנה ב'

השלם מתוך המושג: במה חותם (=מסים) הש"ץ את 6
הברכות שמוסיף בתפלה בשבעת ימי התענית?

מי ששנה את _____ הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה, ברוך אתה ה' _____	ברכה א'
מי ששנה את _____ הוא יענה אתכם וישמע קול צעקתכם היום הזה, ברוך אתה ה' _____	ברכה ב'
מי ששנה את _____ הוא יענה אתכם וישמע קול צעקתכם היום הזה, ברוך אתה ה' _____	ברכה ג'
מי ששנה את _____ הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה, ברוך אתה ה' _____	ברכה ד'
מי ששנה את _____ הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה, ברוך אתה ה' _____	ברכה ה'
מי ששנה את _____ הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה, ברוך אתה ה' _____	ברכה ו'
מי ששנה את _____ הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה, ברוך אתה ה' _____	ברכה ז'

השלם מתוך המושג: במה חותם (=מסים) הש"ץ את 6
הברכות שמוסיף בתפלה בשבעת ימי התענית?

מי ששנה את _____ הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה, ברוך אתה ה' _____	ברכה א'
מי ששנה את _____ הוא יענה אתכם וישמע קול צעקתכם היום הזה, ברוך אתה ה' _____	ברכה ב'
מי ששנה את _____ הוא יענה אתכם וישמע קול צעקתכם היום הזה, ברוך אתה ה' _____	ברכה ג'
מי ששנה את _____ הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה, ברוך אתה ה' _____	ברכה ד'
מי ששנה את _____ הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה, ברוך אתה ה' _____	ברכה ה'
מי ששנה את _____ הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה, ברוך אתה ה' _____	ברכה ו'
מי ששנה את _____ הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה, ברוך אתה ה' _____	ברכה ז'

סבום הברכות שמוסיפים בשבעת ימי התענית וחותמיהן.

ההקשר בין הברכה לחתימה: (הדבק)	חתימת הברכה: (השלם מהמשנה)	הברכה:
	מי שענה את _____ הוא יענה אתכם...	1 ראה בעינינו
	מי שענה את _____ הוא יענה אתכם...	2 זכרונות
	מי שענה את _____ הוא יענה אתכם...	3 שופרות
	מי שענה את _____ הוא יענה אתכם...	4 אל ה' בצרתה לי קראתי ויעניני...
	מי שענה את _____ הוא יענה אתכם...	5 אשר עיני אל ההרים
	מי שענה את _____ הוא יענה אתכם...	6 ממעמקים קראתיך ה'
	מי שענה את _____ הוא יענה אתכם...	7 תפלה לעני כי יעטוף

דוד ושלמה נענו כשהתפללו
על הרעב שבארץ ישראל וזה
מעין "תפלה לעני כי יעטוף"

ה' הושיע את יהושע בגלגל
על ידי תקיעת שופר ולכן
חותמים בזה בברכת שופרות

ה' הושיע את אליהו בהר
הפרמל שזה מעין "אשר עיני
אל ההרים"

ה' הושיע את שמואל במצפה
אחרי שזעק וקרא אל ה', וזה
מעין בצרתה לי קראתי ויעניני

ה' הושיע את יונה ממעי
הדגה - ממעמקים. וזה מעין
"ממעמקים קראתיך ה'..."

מזכירים את אברהם אבינו
בברכה ראשונה כי הוא היה
ראשון לנצולים.

ה' זכר והושיע את אבותינו
ביום סוף אחרי שעבוד של
210 שנים וזה מעין זכרונות.

בְּמָה מְשֻׁמְרוֹת שֶׁל כְּהֻנִּים עָבְדוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ?

בְּמִשְׁדָּה בְּמָה זְמַן הָיְתָה עוֹבֶדֶת כָּל מִשְׁמֶרֶת
וּמִשְׁמֶרֶת? _____

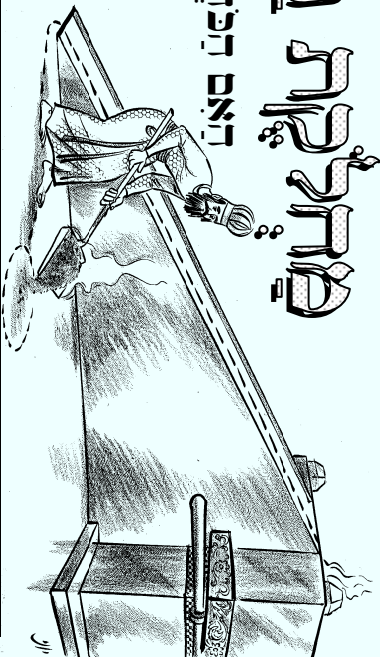
לְכַמָּה חֲלָקִים הָיְתָה נְחֻלָּקֶת הַמִּשְׁמֶרֶת בְּמִשְׁדָּה
הַשְּׁבוּעָה שֶׁשִּׁידָּה לָהֶם? _____

אִיךְ נִקְרְאָתָה קְבוּצַת הַכֹּהֲנִים שֶׁהִגִּיעַ תּוֹרֵם
לְעֵבוֹד בְּאוֹתוֹ שָׁבוּעַ? אֲנָשִׁי _____

אִיךְ נִקְרְאָתָה קְבוּצַת הַכֹּהֲנִים שֶׁהִגִּיעַ תּוֹרֵם
לְעֵבוֹד בְּאוֹתוֹ יוֹם? אֲנָשִׁי _____

מַחְלָקֹת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְחַכָּמָיִם

הֲאֵם הַכֹּהֲנִים הֵיכָלִים לָעוֹם אֵת י"ג תַּעֲנִיּוֹת הַצָּפוֹר?

לְפִי חַכָּמָיִם	לְפִי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ		
		אֲנִשֵּׁי מוֹשְׁבֵי	ג' תַּעֲנִיּוֹת
		אֲנִשֵּׁי פֶּיֶת אֵב	רֹאשׁוֹנוֹת שֶׁל צָפוֹר
		אֲנִשֵּׁי מוֹשְׁבֵי	ג' תַּעֲנִיּוֹת
		אֲנִשֵּׁי פֶּיֶת אֵב	שְׁנֵי שֶׁל צָפוֹר
		אֲנִשֵּׁי מוֹשְׁבֵי	י' תַּעֲנִיּוֹת
		אֲנִשֵּׁי פֶּיֶת אֵב	אַחֲרֵינוֹת שֶׁל צָפוֹר

האם מתר לכהנים לשתות יין?

תענית פרק ב' משנה ז'	השלים: מתר \ אסור		הסבה
	ביום	בלילה	
אנשי משמר			
אנשי בית אב			

בס"ד

תענית פרק ב' משנה ח'

מתלוקת חכמים ורצי יוסו

האם אסור להתענות או להספיד בימים שלפני ואחרי
הימים טובים שמזכרים במגילת תענית?

הימים:		לפי חכמים	לפי רבי יוסי
ימים טובים שאמרו לא להספיד ולא להתענות בהם.	ביום שלפניו	_____ להתענות ו_____ להספיד	_____ להתענות ו_____ להספיד
	ביום שלאחריו	_____ להתענות ו_____ להספיד	_____ להתענות ו_____ להספיד
ימים טובים שאמרו לא להתענות בהם (אבל להספיד בהם מתר)	ביום שלפניו	_____ להתענות	_____ להתענות
	ביום שלאחריו	_____ להתענות	_____ להתענות

להלכה: בטלה מגילת _____ ונשארו רק שני ימים טובים _____ ו_____
ובימים טובים אלו מתרים בתענית ובהספד לפנייהם ו_____.

לְזַכֹּת חֲכָמִים וְרַבֵּי תַלְמֵי

מאזנה יום מתחילים
את התעניות שגוזרים על הצבור?

השלים והדבק		נ' תעניות השניות וז' התעניות האחרונות	נ' תעניות הראשונות
לפי חכמים	הדין	מתחילים מיום _____ ולא מיום _____.	מתחילים מיום _____ ולא מיום _____.
	הסיבה		
לפי רבי יוסי	הדין	מתחילים מיום _____ ולא מיום _____.	מתחילים מיום _____ ולא מיום _____.
	הסיבה		

גזור והדבק את הסבה במקום המתאים

כי אם יתחילו בחמישי
יחשבו המוכרים שבא רעב
ויעלו המחירים לכן
מתחילים בשני שידעו שיש
תענית ולא בא רעב לעולם.

כיון שהמוכרים כבר
יודעים שיש תענית
(מהתעניות הקודמות) לכן
יכולים להתחיל ביום ה'
ואין חשש להפקעת המחיר

כי אם יתחילו בחמישי
יחשבו המוכרים שבא רעב
ויעלו המחירים לכן
מתחילים בשני שידעו שיש
תענית ולא בא רעב לעולם.

כיון שבין תעניות לתעניות
יש הפסק זמן בכדי לראות
עם נענו או לא... והמוכרים
ישכחו מהתעניות ויחשבו
שרעב בא לעולם...

הסתכל במשנה א' וב' וכתוב: ~~~~~

באיילו מקרים מתריעין ומתחילים להתענות מיד

את התעניות החמורות?

- (1) _____
- (2) _____
- (3) _____
- (4) _____
- (5) _____

ענה על השאלות

באיילו ימים לא גוזרים בהם תענית?

_____ (1) _____ (2) _____ (3)

באיזה מקרה פן מתענים בימים אלו?

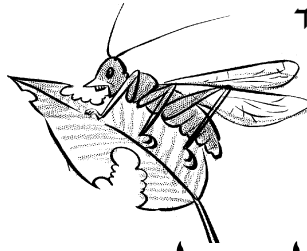
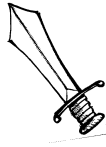
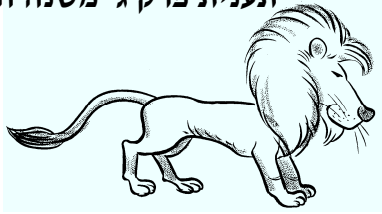
מה אומר רבי מאיר: _____

באיזה יום נוסף סובר רבי מאיר שמתענים בו אך לא משלימים? שיוצא ביום _____.

מדוע סובר כך רבי מאיר?

בדי שלא יבנסו לשבת _____.

כמו מי לא נפסקה ההלכה? כ _____
ולכן הדין ש _____ את התעניות עד הפוף.

על אילו צרות מתענים בכל מקום?

גם בעיר שהצרה עדיין לא הגיעה אליה

הפרוש:	הצרה	
		1
		2
		3
		4
		5
		6

"מפני שהיא מכה _____".

אזתה העיר מתענה ומתרעה.

הסתכל במשנה ג' וד' וכתוב:

באילו ערים מתריעין ומתחילים להתענות מיד את התעניות החמורות?

(1) _____

(2) _____

ומה דינם של אנשי הערים שמסביב? *מחלוקת*

לפי _____

כמו כ _____

לפי _____

כמו כ _____

ישראל שבאותו משמר מתכנסין לעריהן ומזריזין במעשה בראשית

אלו פרשיות קראו אנשי המעמדות באותו שבוע?

יום	פרשה א'	פרשה ב'
ראשון	בראשית	יהי רקיע
שני	יהי רקיע	
שלישי		
רביעי		
חמישי		
שישי		

כמה אנשים עולים לתורה? ____ .

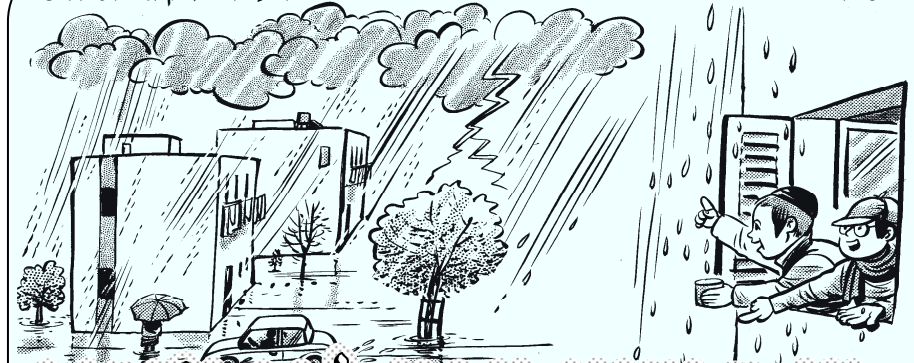
ומיהם? (1) _____ (2) _____ (3) _____

כמה פסוקים (לפחות) צריך לקרוא בכל עולה לתורה? ____

באלו תפלות היו קוראים מתוך הספר תורה?

(1) _____ (2) _____ – (בר"ח או ביו"ט)

באיזו תפלה היו קוראים בעל פה? ____ – מפני קשי הצום.

היו מתעצצין וירדו להם גשמים

האם משלימים את הצום או אין משלימים?

מתי		לפי:
לא ישימו	ישימו	
		תנא קמא
		רבי אליעזר

והלכה ב: _____ .

תענית פארק די מלשנה די

מהם ג' הזמנים בהם אנשי המעמד שהיו בירושלים - בבית המקדש
לא היו עושים "מעמד" בגלל שהיו טרודים?

הסבה:	באיזה תפלות אין "מעמד"?		איזה תפלות יש באותו יום?	ט' ט"ז:
	לרבי יחזקע	לרבי עקיבא		
			(1) _____ (2) _____ (3) _____	יום שיש בו הלל שלם. (בלי מוסף) בגזון: חנכה.
	(1) _____ (2) _____	(1) _____ (2) _____ (3) _____	(1) _____ (2) _____ (3) _____ (4) _____	יום שיש בו קרבן מוסף כמו בר"ח
	(1) _____ (2) _____	_____	(1) _____ (2) _____ (3) _____	יום שיש בו קרבן עצים

השלם מהמשנה: "חזר רבי _____ להיות שונה (=לומד) ב_____".

גזר והדבק את הסבה במקום המתאים.

כי הם טרודים להגיד
את ההלל ולעזר
לכהנים לשאב מים
ולחטב עצים.

כי הם טרודים לעזור
לכהנים בהקרבת
המוספים הרבים על
ידי חטיבת עצים וכו'.

כי הם טרודים ללוות
ולכבד את המשפחות
שנדבו עצים
ומקריבים קרבן...

חַמְשָׁה דְּבָרִים אֲרָעוּ אֶת אַבֹּתֵינוּ
בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז וְחַמְשָׁה בְּתַשְׁעָה בְּאָב

הַסֵּתֶפֶל בַּמִּשְׁנָה ו' וְכַתּוּב:

אֵלּוּ חַמְשָׁה דְּבָרִים קָרוּ בִּי"ז בְּתַמּוּז?

וְאֵלּוּ חַמְשָׁה דְּבָרִים קָרוּ בְּט' בְּאָב?

בִּי"ז בְּתַמּוּז:

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

בְּתַשְׁעָה בְּאָב:

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

מִשְׁנֵכֶם מִמַּעֲטִין בְּ _____.

זְמַן עֲצִי כֹהֲנִים וְהָעַם לַתַּשְׁעָה

מִי הֵם אֵלּוּ שֶׁהֵבִיאוּ עֲצִים לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ בְּתַשְׁעַת הַזְּמָנִים?

הַבִּיאוּ עֲצִים:	תַּשְׁעַת הַזְּמָנִים:	
	א' בְּנִיסָן	1
	כ' בְּתַמּוּז	2
	ח' בְּאָב	3
	ז' בְּאָב	4
	י' בְּאָב	5
	ט"ז בְּאָב	6
	כ' בְּאָב	7
	כ' בְּאֶלּוּל	8
	א' בְּטִבֵּת	9

שאלות לחזרה

משניות מסכת

תענית

פרק א'

שאלות חזרה למבחן במשנה

מסכת תענית

פרק א'

משנה א'

(1) ממתי מזכירין גבורות גשמים – "משיב הרוח ומוריד הגשם"?

ת. מחלוקת. **לפי רבי אליעזר**: מיו"ט הראשון של חג סוכות.

לפי רבי יהושע: מיו"ט האחרון של חג סוכות.

(2) מה שאל רבי יהושע את רבי אליעזר, ומה רבי אליעזר ענה לו?

ת. מדוע אתה מזכיר גשמים ביו"ט הראשון של סוכות הרי גשמים בחג סימן קללה

הוא, משל לעבד שבא למזוג... ושפך לו רבו קיתון על פניו... והרי רוצים אנו לשבת

בסוכה בחג ולקיים את המצווה ומדוע מזכיר אתה גשמים בחג?

ענה לו **רבי אליעזר** לא ביקשתי חלילה גשמים בחג אלא רק **הזכרתי** גשמים.

אמר לו רבי יהושע אם זה רק הזכרה אז תזכיר כל השנה... אלא שהזכרת גשמים זה

ריצוי (לה') לפני הגשמים, ואין זה ראוי שנגרום שהגשמים יבואו בחג כי הרי קללה

היא בחג... והלכה כרבי יהושע שמזכירין רק ביו"ט **האחרון של חג** ולא בתחילתו.

משנה ב'

(3) ראינו במשנה הקודמת מחלוקת ממתי מזכירין גבורות גשמים, אך במה מודים

כולם (גם רבי אליעזר וגם רבי יהושע) במשנתנו - לגבי זמן **בקשת** גשמים?

ת. ש"אין שואלין (=מבקשים) את הגשמים ("ותן טל ומטר") אלא **סמוך לגשמים**

- שאילת גשמים היא או בג' בחשון או בז' בחשון (כפי שנראה במשנה הבאה) אך לא

בתוך חג סוכות...

(4) **לפי רבי יהודה**: איזה שליח ציבור מתחיל להזכיר גשמים ואיזה שליח ציבור

מפסיק להזכיר גשמים?

ת. השליח ציבור של תפילת **מוסף** של יו"ט האחרון של חג סוכות מתחיל להזכיר גשמים.

(אבל הש"ץ של שחרית לא מזכיר "משיב הרוח", אלא אומר עדיין "מוריד הטל")

והשליח ציבור של תפילת **מוסף** של יו"ט הראשון של חג פסח מפסיק להזכיר גשמים.

(אבל הש"ץ של שחרית עדיין כן מזכיר "משיב הרוח", כי השינויים הם בתפילת מוסף)

(5) עד מתי שואלין = מבקשים גשמים?

ת. מחלוקת. **לפי רבי יהודה**: "עד שיעבור הפסח" – חג הפסח. (לפי תנא בתרא...)

לפי רבי מאיר: "עד שיצא (חודש) ניסן" שנא' "ויורד לכם גשם..."

בראשון" – שמזה רואים שזמן גשמים הוא בכל החודש הראשון = חודש ניסן, ולכן מבקשים גשם עד סוף חודש ניסן... (והלכה כמו תנא קמא אליבא דרבי יהודה – בתחילת המשנה, שמתפילת מוסף של יו"ט הראשון של פסח מפסיקים **להזכיר** גשמים ומאז מפסיקים גם **לבקש** גשמים.)

משנה ג'

(6) ממתי מתחילים לשאול = לבקש גשמים?

ת. מחלוקת. **לפי תנא קמא**: מג' במרחשון.

לפי רבן גמליאל: מז' במרחשון. כיון שצריך לחכות עד שאחרוני

היהודים שגר רחוק, בצפון ארץ ישראל (נהר פרת) יספיק לחזור מירושלים לביתו (שעלה לרגל בחג...) וז' בחשון יוצא 15 יום אחרי חג סוכות שאז בודאי יספיק להגיע לביתו ולא יתרטב מהגשם שמתחילים לבקש בז' בחשון... והלכה כרבן גמליאל.

משנה ד'

(7) הגיע י"ז בחשון ולא ירד עדיין גשם מה יעשו?

ת. **היחידים** (הת"ח) מתענים 3 ימים - ב' ה' ב' **מהבוקר** (ולא מהלילה) ושאר

חמשת העינויים מותרים!!!

משנה ה'

(8) הגיע ר"ח כסלו ולא ירד עדיין גשם מה יעשו?

ת. ביי"ד גוזרין **על כל הציבור** להתענות 3 ימים - ב' ה' ב' **מהבוקר** (ולא מהלילה)

ושאר העינויים מותרים!!!

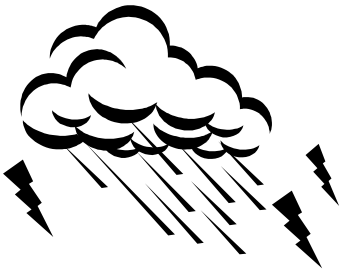
(9) מה השתנה בתעניות אלו (של ר"ח כסלו) מהתעניות הקודמות של י"ז בחשון?

ת. השינוי **היחיד** בין ג' התעניות של ר"ח כסלו לג' התעניות של י"ז בחשון הוא

מי מתענה?! היחידים או הציבור, חוץ מזה הכל נשאר (בינתיים) אותו דבר.

- 10 ("עברו אלו (=ג' התעניות של ר"ח כסלו) ולא נענו" – ועדיין ה' לא הוריד גשם, מה יעשו?
ת. ביי"ד גוזרין **על כל הציבור** להתענות עוד 3 ימים נוספים - ב' ה' ב' (שזה יוצא ביחד
עם 3 תעניות הציבור הקודמות 6.) וצום זה מתחיל כבר **מהלילה** (כמו ביוהכ"פ, ולא
מהבוקר) ומצום זה **אסורים** ב 5 העינויים : מלאכה, רחיצה, סיכה, נעילת הסנדל
ותשמיש המיטה. ונועלים גם את המרחצאות (כדי שלא יבואו להתרחץ **כל הגוף** במים **חמים**)
11) מה השתנה בג' התעניות הנוספות הללו מהתעניות הקודמות של ר"ח כסלו?
ת. בג' תעניות אלו יש 3 שינויים! 1) שהצום מתחיל **מהלילה** ולא מהיום!
2) שאסורים ב 5 העינויים (מה שהיה עד עכשיו מותר...).
3) שסוגרים את המרחצאות...
12) אחד העינויים הוא רחיצה, באיזה מים אסור להתרחץ?
ת. במים **חמים** אסור **כל הגוף** אבל פניו, ידיו ורגליו מותר בחמין. במים קרים מותר
כל הגוף.
13) "עברו אלו (6 צומות של **הציבור** חוץ מצומות היחידים שלא מונים.) ולא נענו" מה יעשו?
ת. ביי"ד גוזרין **על כל הציבור** להתענות עוד 7 ימים נוספים - ב' ה' ב' ה' ב' (שזה
יוצא ביחד עם 6 תעניות הציבור הקודמות 13.) וצום זה מתחיל **מהלילה**, **ואסורים**
ב - 5 העינויים (כמו ג' הצומות הקודמים...) **אך מוסיפין בו 2 חומרות חדשות**,
מתריעין (בתפילה). וסוגרים את כל החנויות (**וחנויות של מאכל** בשני מטיין – פותחים
קצת לעת ערב, ובחמישי פותחים כל היום לכבוד שבת).
14) מה השתנה בשבע התעניות הנוספות הללו מכל תעניות הציבור הקודמות ?
ת. בז' תעניות אלו יש 3 שינויים! 1) צמים 7 ימים ולא 3. 2) מתריעין. 3) סוגרים
את החנויות.

- 15) "עברו אלו (=13 צומות של **הציבור**) ולא נענו" מה יעשו?
ת. היחידים מתענים עד שיצא ניסן. וכולם ממעטין ב 6 דברים. 1) **במשא ומתן** של
שמחה כגון לקנות צרכי חתונה אבל משא ומתן לא של שמחה מותר. 2) **בנין** של שמחה
כגון אולם שמחות, אבל בית לגור בו מותר לבנות. 3) **נטיעה** של שמחה לְהַצִּיל למטיילים
תחתיו אבל נטיעת עצים לפירות מותר. 4-5) אירוסין ונישואין. וזה דווקא כשיש לו
ילדים אך אם אין לו ילדים מותר! 6) לשאול לשלום חברו שהרי כנזופים אנו מה'.

מִבְּחֵן בְּמִשְׁנָה

תַּעֲנִית

פֶּרֶק א'

חֲשֹׁב הַיָּטֵב וְעֲנֵה עַל הַשְּׁאֵלוֹת:

1) מִמָּתִי מִתְחִילִים לְהַזְכִּיר גְּבוּרוֹת גְּשָׁמִים – "מְשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם"?

לְפִי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: _____

לְפִי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: _____

2) מָה שָׁאֵל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֶת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וּמָה הוּא עֹנֶה לוֹ?

שָׁאֵל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֶת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: _____

עֹנֶה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: _____

3) בְּאִיזוֹ תַּפְלָה מְשַׁנֵּים אֶת הַנֶּסֶח בֵּין "מְשִׁיב הָרוּחַ" לְ"מוֹרִיד הַטֶּל" וְכֵן לְהַפְּךָ...?

4) אֵיזָה שְׁלִיחַ צָבוּר מְזַכֵּר גְּבוּרוֹת גְּשָׁמִים "מְשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם" -

(שִׁיץ שֶׁל מוֹסָף אוֹ שֶׁל שְׁחָרִית)?

בְּיוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל חַג סְכוּת: _____

בְּיוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג פֶּסַח: _____

5) עַד מָתִי שׁוֹאֵלִין (=מְבַקְשִׁים) אֶת הַגְּשָׁמִים – "וְיִתֵּן טֶל וּמָטָר לְבִרְכָּה"?

לְפִי רַבִּי יְהוּדָה: עַד _____

לְפִי רַבִּי מֵאִיר: עַד _____

6) ממתי מתחילים לשאול (=לבקש) גשמים?

לפי תנא קמא:

לפי רבן גמליאל:

מהי הסבה של רבן גמליאל?

7) השלים את טבלת סדר התעניות.

שלב	המקרה:	מי מתענה? (יחידים \ צבור)	כמה ימים?	ממתי מתחיל הצום?	האם אסור להם 5 הענויים? (פולא)	האם מתריעין וסוגרים החניות?
א' משנה ד'	הגיע י"ז בחשוון ולא ירדו גשמים	_____	_____	_____	_____	_____
ב' משנה ה'	הגיע ר"ח כסלו ולא ירדו גשמים	_____	_____	_____	_____	_____
ג' משנה ו'	עברו ג' התעניות צבור של ר"ח כסלו ולא נענו	_____	_____	_____	_____	_____
ד' משנה ו'	עברו ו' התעניות של צבור ועד עכשו לא נענו	_____	_____	_____	_____	_____

8) אחרי שעברו 13 התעניות של הצבור ועדין לא ירד גשם, מי מתענה? _____

אלו דברים אתה זוכר שממעטין בהם (6)? _____

~~ בהצלחה רבה! ~~

חתימת הורים: _____

ציון: _____

שאלות לחזרה

משניות

תענית

פרק ב' משניות ז'–י'

שאלות חזרה למבחן במשנה

תענית פרק ב'

משניות ז' – י'

~~ שינון השאלות לחזרה לאחר לימוד המשניות בפנים מביאה תועלת גדולה ~~

משנה ז'

אנשי משמר ואנשי בית אב.

- (1) לכמה משמרות חילקו את הכהנים? **ת.** 24 משמרות
- (2) כמה זמן היתה עובדת כל משמרת? **ת.** שבוע.
- (3) לכמה חלקים חילקו את אותה משמרת באותו שבוע? **ת.** ל 7 חלקים כל יום משפחה אחרת מאותה משמרת.
- (4) איך נקראת המשמרת שעובדת באותו שבוע? **ת.** אנשי משמר.
- (5) איך נקראת המשפחה שעובדת **באותו יום** בשבוע? **ת.** אנשי בית אב.
- (6) למי אסור לשתות יין בכלל, לא ביום ולא בלילה? **ת.** אנשי בית אב. ומדוע? **ת.** כי הם עובדים באותו יום בביהמ"ק ועבודתם היא גם ביום וגם בלילה.
- (7) מדוע לכהנים העובדים בבית המקדש אסור לשתות יין? **ת.** כי עובדים בבית המקדש ואסור שיהיו שיכורים...
- (8) למי אסור לשתות יין רק ביום אך בלילה מותר לו לשתות יין? **ת.** אנשי משמר (=שעובדים באותו השבוע)
- (9) **מדוע?** הרי לא עובדים באותו יום? **ת.** כי יכול להיות שיקראו להם לעזור לחבריהם – אנשי בית אב בעבודה בבית המקדש.
- (10) אז מדוע רק ביום אסור להם לשתות יין? אולי יקראו להם לעזרה גם בלילה? **ת.** בלילה אין הרבה עבודה ולכן אין חשש שיקראו להם! ורק ביום חוששים שיקראו להם ולכן רק ביום אסור אבל בלילה מותר.
- (11) מי הם אנשי מעמד? **ת.** כמו שאת הכהנים חילקו ל 24 משמרות כל משמרת עובדת שבוע, כך גם עשו משמרות לישראלים.
- (12) ובשביל מה עשו משמרות אלו? **ת.** כדי שיתפללו על הקרבן שיתקבל לרצון לפני אדון כל ואותם ישראלים שהתפללו באותו שבוע נקראו **אנשי מעמד**.
- (13) מה אסור לאנשי משמר ואנשי מעמד לעשות באותו שבוע? **ת.** אסור להם לכבס ולהסתפר באותו שבוע.

14) מדוע? **ת.** כדי שלא יסתפרו באותו שבוע ויכנסו מנוולים לבית המקדש לכן אמרו שאין להסתפר באותו שבוע **וממילא** יסתפרו שבוע קודם לכן ויכנסו לאותו שבוע של משמרתם כשהם נקיים מצוחצחים וכו' וכו'.

15) באיזה יום כן מותר להם להסתפר באותו שבוע? **ת.** ביום חמישי.

16) מדוע? **ת.** מפני כבוד השבת. אז למה שלא יסתפרו ביום שישי? **ת.** כי זה טירחה והזמן לחוץ ביום שישי, ולכן התירו להם להסתפר לכבוד השבת כבר ביום חמישי.

משנה ח'

17) מה כתוב במגילת תענית? **ת.** ימים טובים שתיקנו חכמים.

18) למה כתובים הם במגילה? **ת.** כדי שנזכור לעשותם גם בשנים הבאות...

19) אלו שני דברים יכולים לעשות אותנו עצובים **ת.** תענית והספד על המת.

20) אלו דברים **אסור** לעשותם בימים טובים הכתובים במגילת תענית?

יש ימים טובים חמורים שאסור בהם להספיד וגם (ובודאי שאסור) להתענות.

ויש ימים טובים יותר קלים שאסור בהם רק להתענות אבל להספיד בהם מותר!

21) במה נחלקו תנא קמא ורבי יוסי במשנתנו? **ת.** האם בימים שלפניהם ואחריהם גם אסור להתענות או להספיד. וזה תלוי בין הימים טובים החמורים לבין היו"ט הקלים.

בימים החמורים - דלא למספד = שאסור להספיד ובודאי שאסור להתענות בהם

לפי תנא קמא: לפניו (=בימים שלפני היו"ט), אסור. ולאחריו (=בימים שאחרי היו"ט) מותר.
לפי רבי יוסי: לפניו אסור ולאחריו אסור.

בימים הקלים - דלא להתענא בהון = שאסור רק להתענות בהם (אך להספיד מותר).

לפי תנא קמא: לפניו מותר ולאחריו מותר. (כי זה יו"ט קל...)
לפי רבי יוסי: לפניו אסור ולאחריו מותר.

משנה ט'

22) באיזה יום לא מתחילים לגזור בהם את ג' התעניות **הראשונות**? **ת.** חמישי.

23) מדוע? כדי שלא יחשבו המוכרים שקונים הרבה מזון מפני שרעב בא לעולם ויעלו את המחירים אלא יבינו וידעו שזה בשביל סיום הצום...

24) ולכן, באיזה יום כן מתחילים את התעניות **הראשונות**? **ת.** ביום שני. וכך הסדר: שני, חמישי, שני.

25) באילו ימים אפשר להתחיל ולקבוע בהם את ג' התעניות השניות וז' התעניות האחרונות? ת. מחלוקת!

לפי תנא קמא: בתעניות השניות והאחרונות אפשר כן להתחיל מיום חמישי ה, ב, ה, **מדוע?** כי המוכרים כבר יודעים מהתעניות הראשונות שזה בגלל התענית ולא בגלל שרעב בא לעולם...

לפי רבי יוסי: כמו שבתעניות הראשונות **לא מתחילים מיום חמישי** אלא רק מיום שני, כך גם בשאר התעניות - השניות והאחרונות, מתחילים וקובעים את התעניות רק מיום שני ולא מיום חמישי. **ומדוע?** כי המוכרים יכולים לשכוח בין קבוצת תעניות אחת לקבוצת התעניות השניה והאחרונה שמדובר בתעניות. ויחשבו שהנה בא רעב לעולם...! לכן תמיד מתחילים מיום שני דווקא.

משנה י'

26) באלו ימים לא גוזרים תענית על הציבור? ת. ר"ח, חנוכה ופורים.

27) מדוע? ת. כי הם ימים הנקראים מועד.

28) אם בכל זאת גזרו תענית וצמו יום אחד וגילו כי למחרת, הצום יוצא באחד מימי ה"מועד" הללו, מה יהיה הדין? יצומו ביום הזה או לא? ת. לפי כולם אין מפסיקים. כלומר, צמים בימים אלה.

אך נחלקו רבן גמליאל ורבי מאיר האם משלימים את הצום (עד הסוף) או אין משלימין. **לפי רבן גמליאל:** אין מפסיקין וגם משלימין את הצום עד הסוף.

לפי רבי מאיר: לא משלימין עד הסוף אלא מפסיקים לקראת הערב...

29) באיזה עוד יום סובר רבי מאיר שמתענים אך **לא משלימין**? ת. בתשעה באב שחל להיות בערב שבת **ומדוע?** כדי שלא יכנסו לשבת כשהם רעבים לכן יפסיקו את הצום לפני שבת ולא ישלימוהו עד הסוף!

מבחן במשנה

תענית

פרק ב' משניות ז' – י'

ענה על השאלות:

1) מי הם אנשי משמר? _____

מי הם אנשי בית אב? _____

מי הם אנשי מעמד? _____

2) האם לאנשי משמר ולאנשי בית אב מותר לשתות יין? **השלים: מותר \ אסור**

לאנשי משמר: ביום: _____ בלילה: _____.

לאנשי בית אב: ביום: _____ בלילה: _____.

3) מדוע לאנשי משמר אסור לשתות יין ביום, הרי הם לא עובדים באותו

יום בבית המקדש? _____

4) **הקף בעגול** את הימים שבהם אסור לאנשי משמר ולאנשי מעמד להסתפר

ולכבס את בגדיהם? \ ראשון \ שני \ שלישי \ רביעי \ חמישי \ שישי \

5) מדוע לקראת סוף השבוע מותר להם להסתפר ולכבס את בגדיהם?

6) מה הִיָּה כְּתוּב בַּמַּגִּלָּת תַּעֲנִית? _____

7) מה אָסוּר לַעֲשׂוֹת בְּיָמִים טוֹבִים כְּדֵי שֶׁלֹּא נִהְיָה עֲצוּבִים?

בְּיָמִים טוֹבִים הַחֲמוּרִים אָסוּר: (1) _____ (2) _____

בְּיָמִים טוֹבִים הַקִּלִּים אָסוּר: (1) _____ אֲבָל מוֹתֵר לְ _____.

8) מַה הָדִין בְּיָמִים שְׁלֹפְנֵי וְאַחֲרֵי הַיָּמִים טוֹבִים, הָאֵם גַּם בָּהֶם אָסוּר לְהַסְפִּיד

וּלְהַתְעַנּוֹת?

בְּיָמִים טוֹבִים הַחֲמוּרִים – "דְּלֹא לְמַסְפֵּד"

לְפִי תֵּנָּא קָמָא: לְפָנָיו: _____ וְאַחֲרָיו: _____

לְפִי רַבִּי יוֹסִי: לְפָנָיו: _____ וְאַחֲרָיו: _____

הַשָּׁלֵם:
מוֹתֵר \ אָסוּר.

בְּיָמִים טוֹבִים הַקִּלִּים – "דְּלֹא לְהַתְעַנָּא בְּהוֹן"

לְפִי תֵּנָּא קָמָא: לְפָנָיו: _____ וְאַחֲרָיו: _____

לְפִי רַבִּי יוֹסִי: לְפָנָיו: _____ וְאַחֲרָיו: _____

9) בְּאַיִזָּה יוֹם בְּשָׁבוּעַ לֹא מִתְחִילִים בּוֹ אֶת ג' הַתַּעֲנִיּוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת, וּמִדּוּעַ?

בְּיוֹם: _____ . וּמִדּוּעַ? _____

אֲלֹא מִתְחִילִים בְּיוֹם: _____ .

10) בְּאֵילוֹ שְׁלוֹשָׁה יָמִים מִיַּחַדִּים אֵין גּוֹזְרִים בָּהֶם תַּעֲנִיּוֹת עַל הַצָּבוּר?

(1) _____ (2) _____ (3) _____ .

~~ בְּהַצְלָחָה רַבָּה ~~

בס"ד

סמל
הת"ת

מחברת משניות

תענית

פתח ב'

שמי:

נתקבל מ"משנה בהבנה"
D1234@okmail.co.il

משנה בהבנה

